

Visuel Kristendom

Sjove og kreative processer til konfirmandundervisning og kirkelige formål

KONFIRMANDUNDERVISNING

- Side 04 • **Gode råd til den praktiske undervisning**
- Side 06 • **Flow og energi**
- Side 08 • **Din forberedelse**
- Side 09 • **Opvarmingsøvelse**
- Side 12 • **Hvem er jeg**
- Side 14 • **Fra en bøn for verden til en bøn for dig selv**
- Side 16 • **Mit syn på døden**
- Side 18 • **Samtaler fra hjertet**
- Side 22 • **Stafet på godt og ondt**
- Side 24 • **Giv et digitalt billedkort med skriftsted**
- Side 25 • **Tag et billede på en bibelsk fortælling**

KIRKELIGE FORMÅL

- Side 28 • **Start af menighedsrådsmødet**
- Side 28 • **Tro og tapas for kirkegængere**
- Side 29 • **Sjælesorgssamtalen**
- Side 29 • **Kulturel integration**
- Side 30 • **Under prædiken**
- Side 30 • **Efter prædiken**
- Side 31 • **Broen til bedre forståelse**

BILLEDKORTVÆRKTØJET

- Side 32 • **Find Dialoogle**
- Side 33 • **Se billedserierne Editions**
- Side 34 • **Se billedserien Faces**
- Side 35 • **Specifikationer**

Visuel Kristendom er udviklet af Pernille Stockfleth og Michael Koefoed på opfordring af præster. Pernille Stockfleth er uddannet pædagog og voksenunderviser og arbejder med historiefortælling, narrativer, kommunikation og faciliterende undervisning. Michael Koefoed er grundlægger af Dialoogle. Med sin baggrund som grafisk designer arbejder han med innovativ kommunikation og udvikler løbende nye koncepter til billedværktøjet Dialoogle. Dialoogle giver folk fra alle brancher, samfundslag og kulturer i hele verden mulighed for at opnå bedre forståelse og forandring gennem visuel kommunikation. Præsterne Per Ramsdal og Marie-Louise Borch Winther skal have en særlig tak for deres faglige engagement i bogens tilblivelse.

Introduktion

Når man er en ung i 7. eller 8. klasse, er der meget at forholde sig til. Den første kærlighed. Det første kig bag tæppet til voksentilværelsen, der på den ene side ser tillokkende ud med frihed, selvstændighed og lyst, og på den anden side virker skræmmende med forpligtelser, ansvar, middelmådighed og livsangst. Mange unge ser "voksenguderne" falde hårdt ned fra piedestalerne. De voksne lander i en afgrund af falskhed, kynisme, en resignation og en angst for livet, som virker alt andet end besnærende på de unge.

De unge drømmer om et større liv, et liv, der giver mening, og de er optaget af mening. De tumler med spørgsmål som: Er Gud endnu en voksen, der ikke kan stå distancen? Hvem er Gud? Og hvorfor er vi ikke alle sammen lykkelige, hvis Gud findes? Hvorfor skal jeg tro på en gud, der tillader fattigdom, klimaforandringer, og at min hund dør?

Der bliver stillet mange krav til unge i dag. Krav, som er næsten umulige at opfylde, hvis man tager et kig ind i deres emotionelle, mentale og fysiske udvikling. De er langt fra små voksne. De unge er præget af en overgang fra barn til ung, som er dramatisk – fysisk såvel som psykisk.

Unge bombarderes af de kommercielle og sociale medier, som konstant lokker med deres tilstedeværelse. De unge stiller store krav til sig selv, og det, de synes, de skal klare, bliver ofte urealistisk.

Det er i det kaos, præsten træder ind og møder sin konfirmandgruppe første gang. Det møde kan forandre livet for den unge og virke livsbekræftende, hvis præsten tager hand-sken op og lader den unge føle sig taget alvorligt. At blive mødt som et ungt menneske med gode intentioner, en iboende velvilje og et godt hjerte, hjælper naturligvis på mange måder, som det gør for os alle i mødet med medmennesket.

Gode råd til den praktiske undervisning

Unge i konfirmationsalderen orienterer sig hovedsageligt mod venner og kammerater, og det vigtigste for de fleste unge er at opnå kammeraternes accept. Derfor vil de generelt være tilbøjelige til IKKE at tage ordet i en plenumdiskussion, fordi de nødt vil tabe ansigt, eller sige noget der ikke falder i gruppens smag.

Det fører ofte til misforståelser om, at de unge ikke mener noget, eller at de sidder og sover. For det meste er dette ikke tilfældet, men kan i stedet være et udtryk for en gruppekultur, der er ekskluderende og ikke-rummelig i forhold til den enkeltes holdninger. I stedet for at gå imod dette, kan det være en god idé at opdyrke en kultur, der langsomt arbejder mod mere tolerance i fællesskabet. For at opdyrke tolerancen i kammeratskabet kan man vælge at arbejde i grupper med korte fremlæggelser.

Lav så meget gruppearbejde som muligt

Hvis man tilrettelægger undervisningen til at foregå i små grupper af 3-4 personer, hvor begge køn er repræsenteret, vil man ad denne vej invitere til mere åbenhjertige meningsudvekslinger. Her er der plads til, at den enkelte, der har mod på og lyst til at ytre sig, kan komme til orde.

Ofte er både drenge og piger i den alder lidt ude af syne udviklingsmæssigt. Modenheds-mæssigt er pigerne foran drengene, og derfor

er det fint at have begge køn i grupperne, for det stimulerer drengene til at deltage i stedet for at fjolle. Drengene er mere tilbøjelige til at tale frit i grupper med piger, for så skal de ikke vogte sig for at tabe ansigt i forhold til de andre drenge.

Hvis man efterfølgende lader en fra hver gruppe fremlægge gruppens holdninger, bliver det klarere, at der er flere holdninger til en given sag. Det er for det meste muligt, at gruppen internt vælger en "talsperson", der har den fornødne mentale styrke til at stå frem.

Lav undervisning, hvor både krop og sind bliver rørt

Al moderne forskning tyder på, at vi, når det gælder læringssituationer, har meget forskellige præferencer. Der er ingen tvivl om, at undervisning, der ikke begrænser sig til et lokale med faste pladser, har en langt større effekt. Det er stimulerende for de fleste at sidde uden for på græsset, bevæge sig rundt, sidde i grupper på gulvet eller gå og stå som afveksling til at sidde.

Briten Dr. Roger Greenaway er specialist i eksperimentel læring og aktiv kompetencevurdering (Active Reviewing). Han siger: "Moving bodies, moving minds".

At gøre sig bekendt med kirkerummet, at få lov til at finde fred på kirkebænken, at komme op til alteret, at være på kirkegården om aftenen, giver næring til at skabe en relation til Gud. Det vil af de fleste opleves som givende og særligt at få adgang til alteret, kirken og kirkegården – mere end det ødelægger respekten for det kirkelige.

Vær ikke bange for at konfrontere dybsindige emner

Unge i konfirmationsalderen er i færd med at føle sig som voksne for første gang. De føler alting meget intenst, men er stadig impulsstyrede og i højere grad drevet af lyst end af pligt.

Det hører alderen til! Derfor vil de fleste unge være begejstrede for at kunne tale om deres følelser, hvis det vel at mærke forgår i de rette rammer. De unge vil ofte have en stærk retfærdighedssans og være optaget af selv at være en god kammerat – en man kan stole på. De vil ofte også være plaget af skyld, fordi de svinger mellem lyst og pligt/moral. Netop i konfirmationsalderen er det derfor oplagt at diskutere emner som: Kærlighed, had, hævn, kedsomhed, lede, glæde, fryd, sorg osv. De unge vil ofte være i vildrede åndeligt og være søgende. De fleste vil være optaget af gudsbegrebet og følelsen af at være i et rum med gud.

Vis dig mere som medmenneske og vejleder end som lærer

”Det kender jeg godt”, eller ”Åh ja, det har jeg også prøvet...” Det er gode indfaldsvinkler til samtaler med unge. Når indgangen er, at den enkelte føler sig set og spejlet i en følelse, åbner det op for mange gode samtaler.

Vær ikke bange for at dele overvejelser, du selv har været igennem, del gerne dine personlige – IKKE private – erfaringer, for det gør, at de unge kan relatere og reflektere over deres eget liv. Kirkegaard talte meget om, at hjælpearbejde skal starte med at møde den trængende lige dér, hvor han er. Netop i forhold til unge er det vigtigt at prøve at nå ind til et mellemmenneskeligt samtalerum. Hvis den enkelte tør sætte sig selv i spil, kan være det, der gør, at den unge tør relationen. Der er ingen grund til at frygte den ligeværdige samtale.

Flow og energi

I ethvert undervisningsforløb er det vigtigt at være opmærksom på deltageres energiniveau. Det gælder om at skabe et naturligt og kreativt flow i processen. Det kan øvelserne i dette hæfte hjælpe dig med, da de alle skaber energi hos deltagerne. Kroppen, sproget og ikke mindst den kreative sans bringes i centrum, og dermed motiveres eleverne til "at være tilstede i nuet" og koncentrere deres energi på opgaven. Udfordringen for underviseren er ofte at afgøre, hvor langt hver enkelt øvelse fungerer optimalt. Det er utroligt vigtigt for det kreative output af øvelserne, at underviseren stopper øvelsen netop dér, hvor elevernes input og energi begynder at aftage. Så er tiden inde til at hoppe videre til næste øvelse.

Den verdenskendte professor Mihaly Csikszentmihalyi (Claremont Graduate University) er ophavsmand til teorien om flow. Flow er en særlig behagelig fordybelsestilstand, hvor vi er så opslugte af en aktivitet, at tidsfornemmelsen og alt andet uvedkommende forsvinder og erstattes af dyb koncentration. Formålet med øvelserne i dette hæfte er netop at få deltagerne til at opleve øjeblikke af flowtilstand og være fokuseret på opgaven gennem forskellige udfordringer med billedkortene. Disse øjeblikke vil være utroligt lærerige – og ikke mindst sjove for deltagerne.

Det er ikke altid nemt at fornemme elevernes energiniveau, men efterhånden lærer du at styre varigheden af de enkelte øvelser, således at dine elever får de bedst mulige rammer for koncentreret og fokuseret læring. Visuelle innovationsøvelser skaber energi i undervisningen. Lyt til din indre fornemmelse af flowet undervejs.

Du kan bruge flere sanser, når du skal vurdere energien i rummet. Nogle vil fortrække at lukke øjnene, lytte til den summende lyd af stemmer i lokalet og stoppe en øvelse, når stemmernes summen bliver lavere. Andre vil fortrække at observere bevægelsen i rummet, og når den tager af, som når en gryde er ved at gå af kog, standses øvelsen.

Vær grundigt forberedt, så der f.eks. ikke pludselig mangler blyanter, ark eller andre remedier, som kan bryde flowet.

Hvis du har behov for at sikre dig, at processen er på rette spor, så hold en lille pause og tag en time-out. Observerer du et pludseligt stemningsskift i rummet eller en konflikt, der er under opsejling, kan du også lave en time-out og spørge, hvad der er på færde. Hvis du griber stemninger og konflikter hurtigt, kan du forebygge, at flowet brydes for meget.

FAKTA OM HJERNEN

Når sanserne og fysikken aktiveres, skaber det motivation og engagement. Det giver masser af hjerneaktivitet.

Hjernen udgør kun ca. to procent af menneskets vægt, men bruger en femtedel af den ilt, som kroppen optager. Når synscentret f.eks. aktiveres, får denne del af hjernen tilført ekstra ilt og næring. Alt efter hvad vi laver, fordeles blodet i hjernen ved udvidelse og sammentrækning af pulsårerne. Blodforsyningen til de enkelte hjerneafsnit kan mere end fordobles på få sekunder, så der er fart på blodbanerne, når den innovative proces aktiverer alle sansecentrene og det motoriske center.

Ifølge læge, dr.med. Peter Lund Madsen, er synssansen den vigtigste sans for os mennesker. Vi oplever primært verden gennem vores øjne, og det, der adskiller mennesket fra neandertaleren, er, at vi er i stand til at kombinere tankespor. Billeder starter tankespor i hjernen. Når tankespor krydses i hjernen i nye ukendte kombinationer, opstår nye løsninger og nye ideer.

90 procent af hjernens sanseinput kommer fra visuelle kilder, og hjernen leverer en umiddelbar og primitiv respons på symboler, ikoner og andre simple billeder. (Kilde: Brain-based Learning, Eric Jensen, Corwin Press 2008)

Din forberedelse

Overvej et godt og relevant emne, som eleverne skal arbejde med og find øvelsen her eller lad dig inspirere til at lave din egen øvelse. Ofte kan en aktuel og relevant opgave fra virkeligheden være motiverende for eleverne.

For at optimere fokus og energi er det vigtigt, at øvelserne foregår i varierede omgivelser og med kropslig bevægelse undervejs. Når omgivelserne varieres, suppleres motivationen og engagementet. Lyset kan også spille en rolle. Meget lys giver energi, afdæmpet lys kan skabe ro og samle tanker. Variationen mellem at sidde stille på en stol eller på hug, stå op, gå eller måske endda løbe eller hoppe er med til stimulere eleverne, og bevægelsesskift kan være med til at vende ting rundt, strække tanker eller skabe nyt fokus.

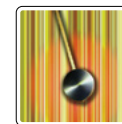
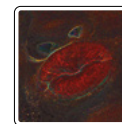
Gør dig nogle overvejelser om, hvor undervisningen fysisk skal foregå, hvis øvelsen ikke allerede er forudbestemt for et sted. Det er godt at komme ud af det vante rum og skabe en base et andet sted. God plads er godt, tag f.eks. "uopdagede" fællesarealer i brug. Hvis vejret tillader det og afhængigt af tiden, I har til rådighed, er have, parkanlæg, skov eller lignende velegnede til hele eller dele af processen.

En rolig gåtur kan hjælpe, når hjernen kommer på overarbejde. Det kræver ikke koncentration,

men skaber ro at flytte fødderne, og derved kan tanker samles bedre. Fastlæg derfor en rute på 5-8 minutters varighed, som eleverne bruger, når de skal strække tankerne. Det kan være en tur rundt om kirkegården.

Øvelserne i vejledningen lægger op til det meste af ovenstående. Men vær særligt opmærksom på den fysiske aktivitet og omgivelserne under hele forløbet, da der pludselig kan opstå et behov for et skift i tempo og/eller omgivelser.

Din rolle som vejleder er at aktivere, stimulere og hjælpe eleverne på vej. Hvis en tanke låses i et spor, så det begrænser udviklingen af en proces, skal du hjælpe. Hjælp f.eks. eleverne til at tænke på noget helt andet, hvis en elev har sagt noget om et dyr, og alle så fortsætter med ideer om flere dyr. Vælg et kort og sig noget i et helt andet spor – måske om en ting eller en følelse. Har en elev sagt noget ud fra et billede, og du kan se andet og mere i billedet, så stil spørgsmål, som kan hjælpe eleven til at strække sine tanker og få flere aspekter med.

Opvarmingsøvelse

Inden et nyt hold får præsenteret en egentlig øvelse på de følgende sider, er denne øvelse god at varme op på. Den stimulerer hjernen til at abstrahere og se andre ting i billederne end de konkrete motiver. Samtidig gør den eleverne fortrolige med at dialogle med billedkortene.

Trin for trin

1. Spred et Magnumsæt og et Pocketsæt ud på gulvet – og på bordene, hvis der er borde i rummet.
2. Bed alle elever om at gå rundt og kigge lidt på billederne i et par minutter – og lad dem snakke frit med hinanden, når motiver spontant indbyder til det.
3. Bed herefter alle finde deres yndlingsbillede. Giv dem gerne god tid til at finde det rette billedkort.
4. Spørg, hvem der først har lyst at fortælle om deres yndlingsbillede. Alle lytter til fortællingen.
5. Hvis du mener, at eleven kan udfordres til at fortælle mere, så spørg, om der er andet i billedet, han kan fortælle mere om.
5. Analysér herefter fortællingen med alle. Alt efter klasseniveau fokuseres mere eller mindre på symbolikker og metaforer, som billedkortet kan indeholde.
6. Bed herefter den næste frivillige om at fortælle om sit billede.
7. Sådan fortsætter I, indtil alle har fortalt om deres billedkort.

Tip! Når 4-5 elever har fortalt om deres kort, kan du bede eleverne gå sammen to og to og fortælle hinanden om deres yndlingsbillede. Når et elevpar er færdige, rækker de hånden i vejret og finder hver især en ny ledig partner, som de gentager processen med. Efterhånden som eleverne får fortalt om deres billedkort og hører de andres fortællinger, vil de stille mere og mere skarpt på detaljer, former og farver, som giver dem ideer til symbolikker og måske metaforer.

Hvis nogle ikke har lyst til at være med, er det vigtig at lade dem have deres kort for sig selv og bare lytte til de andre. Du kan eventuelt bede dem skrive om deres billede på et stykke papir og udtrykke sig på den måde.

Øvelser til konfirmand- undervisning

Er du klar til at gå i gang med Visuel Kristendom?

På de næste sider finder du øvelser, der trin for trin hjælper dig til at planlægge undervisningen. Lad dig inspirere, tilpas øvelserne til det, du allerede gør eller brug din erfaring til at udbygge øvelserne.

Mulighederne er uendelige!

Hvem er jeg

Billedkort kan gøre konfirmationsforberedelsen og selve konfirmationen i kirken mere vedkommende for den enkelte konfirmand. Øvelsen laves ud fra et anerkendende perspektiv – og giver præsten en god pejling på konfirmandholdet og planlægningen af undervisningen.

Spred et sæt billedkort ud i et konfirmandrum eller forlokale. Bed alle vælge et billedkort, der beskriver, hvem de er.

Mens alle i makkerpar eller alene går til kirkerummet, taler/tænker de over, hvorfor de netop har valgt det billedkort.

Inden de går ind i kirkerummet (for første gang under konfirmandforberedelsen), fortæller præsten, at når de går ind, skal alle være stille og ikke pjatte og snakke højt. Herefter uddeler præsten et RefleksionsArk (hentes på www.dialogle.dk) til alle elever. Præsten fortæller, at det, som de skriver på arket, vil være fortroligt mellem den enkelte elev og præsten – ingen andre får det at se.

Alle fordeler sig stille ud på kirkebænkene, så de sidder alene. Det er ikke tilladt at sidde sammen. På arket skriver de først deres navn og en kort beskrivelse, hvad der konkret er på deres billedkort – eksempelvis "En banan", "Et fodspor i sand" etc.

I ro og mag besvarer de hver især fire spørgsmål, hvor de bruger deres billedkort som inspiration.

De fire spørgsmål er:

Hvem er du, når du er sammen med vennerne?

Hvem er du, når du er alene?

Hvem er du, når du er sammen med forældre?

Har du et spørgsmål til Gud?

Når eleven har besvaret spørgsmålene skriftligt, lægges det foldede RefleksionsArk og billedkortet på alteret, og eleven returnerer tilbage til sin plads og venter i stilhed på, at alle er færdige.

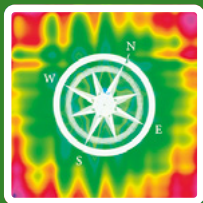
Præsten runder af med eleverne og fortæller, at alle nu har tegnet et billede af dem selv, som kan bruges af præsten til at lære den enkelte at kende og give inspiration til konfirmandundervisningen de følgende seks måneder.

Inden præsten samler billeder sammen fra RefleksionsArkene, kan han tage et foto af hver enkelt beskrivelse med tilhørende billedkort. På den måde er det lettere at huske billedkortene. Arkene og evt. fotos gemmer præsten indtil lige inden konfirmationen.

I løbet af undervisningsforløbet kan præsten i anonymiseret form tage udgangspunkt i de enkelte statements eller i undervisningen forsøge

JEG ER LIDT VILD OG KAN
ALDRIG LADE VÆRE MED AT
UDFORSKE NYE MULIGHEDER,
SOM JEG MØDER I MIT LIV.

Silas

RefleksionsArk

Navn _____	Hvad er der på billedkortet? _____
Hvem er du, når du er sammen med vennerne _____	_____
Hvem er du, når du er alene? _____	_____
Hvem er du, når du er sammen med forældre? _____	_____
Har du et spørgsmål til Gud? _____	_____

Dialogle

RefleksionsArk (PDF) følger med Visuel Kristendomproduktet.

at give meningsfulde svar på de spørgsmål, de unge har stillet til Gud. Arket giver endvidere værdifulde oplysninger om den enkelte, så det bliver lettere at vælge et meningsfyldt skriftsted til den enkelte ved konfirmationen.

Inden konfirmationen

Præsten beder alle om at finde det billedkort, som de valgte den første gang til konfirmandforberelsen. Kan en elev ikke huske sit billedkort, så står det på elevens RefleksionsArk eller evt. det foto, som præsten tog af Ark og billedkort. Alle får herefter udleveret deres RefleksionsArk.

Der laves grupper af tre personer. Der skal være både piger og drenge i de enkelte grupper. Piger er typisk mere modne i den alder og vil derfor være med til at højne niveauet for drengene.

Den første i gruppen præsenterer sit billedkort som et billede på, hvem man er. De øvrige i gruppen må gerne kommentere.

I fællesskab taler gruppen om symbolikken i billedkortet. Det kan være f.eks. være små eller større detaljer, skygge, lys, farvenuancer, former etc. Billedetkortet præsenterer nu elevens sjæl.

Øvelsen laves på skift med alle, der er i gruppen.

Ved konfirmationen bærer hver elev sit billede med frem til alteret, og med den handling "lægger man sin sjæl i Guds hænder."

Tip! Præsten kan give dette billede retur med skiftstedet. Enten lægges det fysiske billedkort i salmebogen eller også hentes det digitalt fra Dialoggles hjemmeside. Skiftstedet kan påsættes elektronisk, så teksten altid er tilknyttet det valgte sjælebillede og være nærværende på f.eks. mobilen.

Fra en bøn for verden til en bøn for dig selv

Øvelsen hjælper eleverne til at forstå meningen med en bøn og dens funktion. Samtidig giver øvelsen præsten viden om, hvad der fylder hos eleverne, som senere kan bruges i undervisningen.

Præsten inddeler konfirmandholdet i 3-mands grupper. På forhånd har præsten udvalgt en serie af fire billedkort til hver gruppe. Den udvalgte billedserie deles ud til grupperne.

Grupperne breder sig ud i lokalet, på gangen eller f.eks. til forlokalet. Eleverne bruger nu billedkortene til at hjælpe sig med at formulere en bøn for verden – f.eks. fred, bedre klima, mindre fattigdom, ingen sult, godhed blandt mennesker, mere ærlighed etc.

Grupperne lægger det eller de billedkort, som de har brugt til hjælp, på et stort hvidt ark og skriver med store bogstaver deres bøn.

Hver bøn fremsættes ukommenteret i plenum af gruppen.

Præsten tager udgangspunkt i de fremsatte bønner og fortæller om bønnens funktion.

Hvis præsten vurderer, at de skrevne bønner kan nuanceres, giver han grupperne et par minutter til gå dybere ned i billedmotiverne og forsøge at finde symbolik i kortene. Herefter præsenterer gruppen bønnerne og begrundes dem.

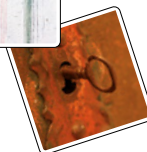
Alle billedkort samles sammen, og eleverne folder papiret med de skrevne bønner og giver det til præsten.

Nu samles alle i kirkerummet, og præsten tager bønnerne og et Pocketsæt (evt. også Magnum-sæt) med.

Præsten fortæller, at han tager sig af bønnerne for verden og lægger dem på alteret. Præsten beder nu alle elever om at formulere deres helt personlige bøn.

Eleverne hjælper med at lægge et eller to billedkort på hver bænkerække op gennem gangen, så alle kan se og tage dem fra gangarealet.

Nu går alle en efter en uden at tale sammen ned langs rækkerne i venstre side og retur langs højre række, mens de overvejer, hvilket billedkort, der kan hjælpe dem til at formulere deres tanker. Alle cirkulerer op og ned, indtil de har besluttet sig. Hver elev tager det billedkort, som er billedet på deres bøn. Hvis to elever vil vælge det samme kort, har de på forhånd fået at vide, at begge skal prøve at finde et andet motiv, så der ikke kommer forstyrrelser under

processen. Det er vigtigt, at øvelsen foregår i ro og orden uden samtale eller skænderier.

Mens de reflekterer over bønnen, går de op og lægger deres billedkort på alteret. Herefter sætter de sig for sig selv på en bænk i stilhed, indtil alle er færdige.

Når alle har afleveret deres personlige bønner, kan præsen enten vælge at sige en samlende slutbøn både for verden og den enkelte.

Tip! Præsten kan også sige, at der på førstkommande gudstjeneste vil blive sagt en samlende slutbøn, der beder Gud om at lytte til bønnerne. Dette gøres så i praksis til næste gudstjeneste f.eks. på kirkebønnens plads i liturgien.

Mit syn på døden

Øvelsen sætter scenen på kirkegården efter aftenens frembrud. Eleverne bruger fantasien til at udtrykke sig om døden.

I konfirmandernes undervisningsplan har præsten afsat en undervisningsgang efter mørkets frembrud på den lokale kirkegård. Men eleverne og deres forældre må ikke få øvelsens indhold at vide på forhånd.

Inden besøget på kirkegården

Undervisningsgangen ugen før aftensessionen afsluttes med, at præsten lægger alle Magnumkort ud. Alle konfirmander skal vælge et billedkort, som er et symbol på: Hvad er døden for mig?

Når alle har valgt og tænkt lidt over det, lægger de billedkortet tilbage. Præsten siger: "Husk jeres motiv til næste gang, hvor vi skal mødes om aftenen på kirkegården. Husk at have tøj på til vejret, hvis der bliver regn og blæst."

Besøget på kirkegården

Alle mødes uden for kirkegården. Præsten skal skabe en højtidelig og rolig stemning, hvor det ikke er OK at pjatte og larme. Når dette er på plads, går man ind på kirkegården og finder et samlingspunkt.

Eleverne bliver bedt om at genkalde sig det motiv, de valgte sidste gang som symbol på:

Hvad er døden for mig?

Præsten sender nu eleverne ud en ad gangen på en gåtur alene rundt på kirkegården. Hvis der er enkelte, som er meget bange, kan de gå sammen to og to. Men det foretrækkes, at præsten forsøger at skabe tryghed, så alle kan gå alene. Hvis der er en elev, der slet ikke ønsker at gå, så bliver eleven tilbage med præsten, hvor de får sig en snak om årsagen til angsten.

Undervejs på gåturen skal eleverne hver især stoppe op ved en gravsten, der taler til dem eller pirrer deres nysgerrighed. En gravsten, som giver dem lyst til at digte en historie på max. to minutter, der svarer på to spørgsmål:

Hvem var personen?

Hvordan levede og døde vedkommende?

Hvis eleven kender den afdøde, kan eleven også vælge at genfortælle den afdødes liv, dog på max. to minutter.

Når de har fundet på deres historie, går de hver især tilbage samlingspunktet, hvor præsten venter.

Herefter går alle rundt sammen med præsten, hvor de stopper op ved de gravsteder, som eleverne har valgt. Hvert sted fortæller de forskellige elever deres historie.

Herefter går alle tilbage til samlingspunktet eller under et halvtag, sakristi eller andet sted i ly af evt. blæst og regn, og hvor der er lidt lys. Her lægges alle Magnumkort ud, og eleverne skal nu kigge på dem og finde ud af om det billedkort, de tog for en uge siden, stadig dækker deres syn på døden, eller om de skal vælge et nyt billedkort.

Herefter går eleverne sammen i grupper af fire, hvor de fortæller hinanden om deres valg.

Bagefter runder præsten af og byder på varm kakao og kage.

Efter besøget på kirkegården

Næste undervisningsgang starter alle elever med at finde det billedkort, de valgte som afslutning på kirkegården.

Præsten sætter eleverne sammen i grupper, som helst består af begge køn. De fortæller nu hinanden, hvad de hver især oplevede, og hvilke tanker det har sat i gang.

Grupperne fremlægger deres snak i plenum, og præsten runder af.

Tip! Hvis eleven er meget bange eller modvillig, kan det være en god ide for præsten at tale omsorgsfuldt med den enkelte. Der kan være mange årsager til angst og modvillighed. Ofte skyldes det sorg, trivselsproblemer hjemme eller i skolen.

Samtaler fra hjertet

Øvelsen er god til at sætte gang i samtaler, der handler om følelser, som unge måske ellers viger udenom, fordi de er generte, eller fordi de synes, det er svært at snakke om. Øvelsen kræver god gulvplads.

Inden man starter en samtale om følsomme emner, er det vigtigt, at præsten gør sig tanker om, hvad der bliver åbnet op for. Det kan være personlige tanker omkring f.eks. sorg og selvværd, og det kræver tid og erfaring til at håndtere det, der kommer frem.

Inden undervisningen begynder, former præsten et langt reb som et hjerte med plads til ligeså mange billedkort, som der er deltagere. Læg alle Magnumkort uden om hjerterebet. Der må gerne indgå flere Magnumsæt.

Når præsten har introduceret emnet, skal alle elever finde et billede, der siger noget om emnet – det kan f.eks. være kærlighed, tro, kammeratskab eller selvværd, som lægger op til, at de unge tør tale fra hjertet og lade følelserne komme til udtryk.

Dernæst spørger præsten, hvem der har lyst til at starte med at fortælle. Det kan godt være svært at komme i gang, men det varer kun kort. Når en deltager har talt, beder præsten deltageren lægge sit billede ind i hjertet.

Når 4-5 deltagere har fortalt, spørger præsten, om der er andre, der har lyst at tilføje eller spørge om noget. Alle må gerne stille spørgsmål, når den enkelte har afsluttet sin fortælling, lagt sit kort og bygget videre på hjertebillederne.

Når energien ebber ud, stiller præsten et nyt spørgsmål. F.eks. "Prøv at finde et billede, der fortæller noget om, hvad emnet betyder for jer personligt?"

Når der kommer interessante vinkler ind i samtalen, kan præsten fastholde og uddybe med spørgsmål som: "Er der andre, som oplever det på en anden måde?" eller "Har du tænkt over, hvad der kan være årsagen til, at du ser sådan på ...?" Hvis der er nogle, som fortsat er lidt tilbageholdende, så prøv at spørge dem direkte, om de kan se et sted i hjertebillederne, hvor deres kort kunne passe ind i forhold til motiver, som andre har talt om.

Fortsættes side 20...

Præsten kan eventuelt spørge ind til elevens udsagn - f.eks.:

- Er der nogle her, som har prøvet det, og bagefter fået et lille sus af, at deres præsentation gik godt?
- Mia, kan du give et eksempel på sådan en beslutning?

Alle billedkort uden for hjerterebet lægges nu til side, og eleverne stiller sig rundt om hjertet og kigger på helheden af udsagnene. Spørg, hvad de ser.

Derefter beder præsten en frivillig om at placere sig i hjertet ved det billedkort, som siger noget om, hvad gruppen kunne gøre for at vise næstekærlighed, nærvær, omsorg, anerkendelse eller andet, som har været nævnt og er fundet vigtigt. Når eleven har fortalt om sit valg, kan den næste byde ind.

Når emnet er godt belyst, beder præsten eleverne vælge et billede, som for den enkelte symboliserer det, de har fået ud af samtalen. Fortæl til slut eleverne, at de kan downloade deres billede gratis fra Dialoggles hjemmeside for at huske resultatet.

Tip! Opdel hjertet i to lige store halvdele, hvis du ønsker at kategorisere/nuancere udsagnene – f.eks. om det har stor eller lille betydning, eller om der er tale om tro eller fakta. Præsten kan lade gruppen beslutte, hvor billedkortene skal lægges.

Hvis præsten kan se to interessante eller karakteristiske synspunkter i hjertets samling af billedkort, kan præsten vælge de to billedkort, som hver kan repræsentere disse synspunkter og fjerne alle andre kort fra hjertet. Herefter deles hjertet op i to lige store halvdele, og de to billedkort placeres i hver sin halvdel. Præsten præsenterer de to synspunkter og beder alle elever placere sig i den hjertehalvdel, de føler, de hører til. Deres placeringer giver et visuelt billede af deres holdning, syn, forståelse etc. Det kan afføde en kort snak – eksempelvis, hvorfor står der kun to på den ene side, eller hvorfor er der lige mange i hver halvdel osv. Efter samtalen beder præsten alle træde ud af hjertet og opsummere/konkludere på det, hvorpå eleverne bedes om igen at træde ind i den hjertehalvdel, de hver især nu synes, det giver anledning til. Visuelt kan det nu konkluderes, om det har flyttet noget, og præsten runder af.

Præsten kan også spørge gruppen, om der er et billedkort i hjertet, som de ikke selv har lagt ind, som har inspireret dem. Den enkelte tager så kortet og forklarer kort, hvorfor kortet har inspireret og til hvilket synspunkt.

MINE BEDSTEFORÆDLRE ER ALTID GLADE, NÅR VI ER SAMMEN
- DET ER NÆSTEKÆRLIGHED,
SYNES JEG.

Tanya

Andreas

VI SKAL HJÆLPE HINANDEN,
NÅR DER ER BRUG FOR DET.

Præsten kan eventuelt spørge ind til elevens udsagn - f.eks.:

- Hvad kan I som gruppe have som et fælles glædesudtryk, f.eks. om morgenen i skolen?
- Hvad kan hjælpen være for en klassekammerat, der har en "gider-ikke-dag"?

Stafet på godt og ondt

Øvelsen er fysisk, og eleverne giver hurtige umiddelbare svar, som synliggør forskelligheden blandt os mennesker uanset køn, race og tro.

Drenge og piger stiller sig på række fordelt på deres køn. De skal løbe billedkortstafet mod hinanden. Hvis der er flere af det ene køn, så løber et antal to gange, som svarer til det modsattes hold komplette antal – f.eks. ved 14 piger og 9 drenge, løber fem drenge to gange.

Løbebanen skal være minimum 15 meter. Fem meter efter startlinjen skal et antal billedkort, som svarer til antallet på holdet, ligge med billedsiden nedad.

Til hvert hold skrives "Det gode" på et ark og "Det onde" på et andet ark. Minimum 15 meter fra startlinjen lægges disse til hvert hold med lidt afstand i mellem arkene. Se tegning på modstående side.

Præsten stiller sig for enden mellem de to baner.

Nu gælder det om for hvert hold at få lagt deres billedekort hurtigst ud for enten "Det gode" eller "Det onde". Første deltager løber ud på banen og tager det øverste billedekort i bunken og ser på det. Eleven skal finde en betydning, som kan kategoriseres som godt eller ondt. Det råber eleven til præsten og løber ned og placerer kortet, løber tilbage og klapper næste løber af sted med en "high five".

Det hold, der først er færdigt, har vundet.

Herefter mødes alle ved kategorierne for enden af banen, og præsten stiller sig ved et af holdenes kategorier. Han finder et kort, som han vil spørge ind til – f.eks. et af følgende spørgsmål:

*Hvordan kan det være, at dette kort ligger her?
Hvem har lagt det, og hvad er din begrundelse?
Det undrer mig, at dette kort lægger her, er der en, der kan forklare det?*

De forklaringer som gives, skal præsten lytte anerkendende til.

Herefter taler præsten med eleverne om, hvad der er godt og ondt. Det er vigtigt at respektere hinandens forskellighed og holdninger til dette.

Præsten runder dialogen af med at sige, at piger og drenge kan have forskellige holdninger til, hvad der er godt og ondt. Ligesom der kan være forskellige holdninger til værdier blandt muslimer og kristne, gamle og unge, rige og fattige. Der kan også tales om emner som næstekærlighed og fordomme.

Præsten

Giv et digitalt billedkort med skriftsted

Giv skriftsteder digitalt med et billedkort, som enten understøtter teksten, eller som har fået en særlig betydning for den enkelte konfirmand.

1. Læg billedkortet på et ark blankt papir og skriv under skriftstedet.
2. Tag et billede af det med mobil og send det til eleven.

Tip! Det digitale billede kan også gives til en elev efter en særlig givtig samtale eller fremlæggelse, en rørende replik eller en særlig indsats.

Tag et billede på en bibelsk fortælling

Øvelsen tager udgangspunkt i en bibelfortælling og kan herefter variere i det uendelige.

Præsten har på forhånd valgt et billedkort, som vises, mens en bibelfortælling læses op.

Bagefter spørger præsten, hvad billedet siger om fortællingen.

Øvelsen kan herfra varieres i det uendelige! Spørgsmålet afhænger af det svar, konfirmanden giver. Bed alle konfirmander tage et billedkort ud fra et eller flere af følgende punkter:

- *Hvad siger fortællingen dig?*
- *Hvad får fortællingen dig til at tænke på?*
- *Genfortæl historien med de billeder, du har valgt.*
- *Vælg et billede, der siger noget om, hvad historien handler om.*
- *Tag fire billedkort – og et billede med mobilen – som genfortæller historien, eller som omplanter den til nutid.*

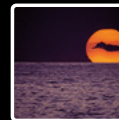
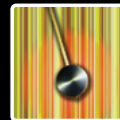
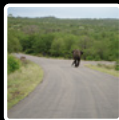
Når alle har valgt, finder de sammen fire og fire og fortæller på skift hinanden om deres valg.

Ønsker præsten, at konfirmanderne deler deres synspunkter med flere, finder konfirmanderne sammen i nye grupper og fortæller igen.

Øvelser til andre kirkelige formål

Billedkortene kan bruges på utallige måder. På de efterfølgende sider er en række øvelser, som kan bruges til andre målgrupper f.eks. menighedsrådet eller kirkegængerne. Øvelserne kan være med til at udvikle samarbejdet eller gøre samtalen mere åben og direkte.

Start af menighedsrådsmødet

Øvelsen er velegnet til at få gang i samarbejdet og de opgaver, menighedsrådet skal fokusere på.

Trin for trin

1. Kortene lægges frem på gulvet foran menighedsrådet.
2. Bed rådsmedlemmerne bruge et par minutter på at finde et kort, der siger noget, om hvad der optager medlemmet i det kirkelige arbejde for tiden.
3. Bed rådsmedlemmerne finde sammen to og to og fortælle hinanden, hvad der i øjeblikket optager dem i det kirkelige arbejde ud fra de kort, de har valgt.
4. Efter fem minutter bytter rådsmedlemmerne kort og finder en ny at gå i gruppe med.
5. Nu fortæller menighedsrådsmedlemmerne, hvad der optager dem i det kirkelige arbejde gennem de nye kort, de har fået.
6. Fortsæt øvelsen ca. 15 minutter.

Alle behøver ikke møde alle.

Tro og tapas for kirkegængere

Metoden kan skabe dialog mellem kirkegængerne i en hyggelig ramme.

Trin for trin

1. Præsten inviterer kirkegængere til tapas og rødvin under navnet "Tro & Tapas".
2. Borde dækkes op til 4-6 personer i kirkerummet med små tallerkener og vinglas.
3. Seks tilfældige billedkort i Pocketstørrelse bredes ud midt på bordet mellem stearinlys og lidt blomster.
4. En interessant foredragsholder taler om et emne i 30 minutter.
5. Hvert bord skal nu debattere foredraget og finde billedkort, der symboliserer de forskellige synspunkter.
6. Borddebatterne rundes af, og hvert bord vælger et eller flere billedkort, som kan præsentere deres konklusion.
7. Konklusion og kortets symbolik præsenteres i plenum.

Sjælesorgssamtalen

Metoden er velegnet til at åbne op for samtalen og få sat ord på det, der er svært.

Trin for trin

1. Spred kortene ud foran jer.
2. Bed personen, der er kommet for at få en sjælesorgssamtale vælge tre kort. Et kort, der fortæller om en særlig begivenhed med den savnede. Et der illustrerer et højdepunkt eller lavpunkt. Et der fortæller om et vendepunkt i livet med den savnede.
3. Bed den efterladte ud fra kortene at fortælle om begivenheden, højdepunktet/lavpunktet og vendepunktet.
4. Spørg "Hvordan var det at fortælle det til et andet menneske?"

Tip! Præsten kan lade sig inspirere og pege på f.eks. det klareste billede i sjælesorgerens historie?

Kulturel integration

Metoden er velegnet til at øve, hvordan man opnår enighed gennem høflig diskussion og forhandling.

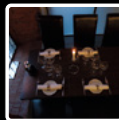
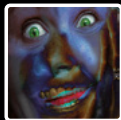
Trin for trin

1. Spred alle Dialoogle kort ud foran gruppen.
2. Bed deltagerne gå sammen to og to og vælge ét kort, som siger noget om begge to.
3. Giv alle tid til at vælge kort.
4. Bed holdene finde sammen med et andet makkerpar og fortæl om de kort, de har valgt.
5. Firemandsgrupperne vælger nu det af de to kort, som siger mest om alle fire. Deltagerne skal nu være klar til at slippe de gamle argumenter og finde mening i det nye kort!
6. To firemandsgrupper går nu sammen og laver samme øvelse igen.
7. Til sidst står hele gruppen samlet omkring ét kort, som siger noget om alle.

Tip! Kortene kan vælges med udgangspunkt i mange forskellige situationer. Det bedste møde, den sjoveste oplevelse, den værdi, I har til fælles osv.

Stop eventuelt processen, når der er to eller tre kort tilbage. Det er i sig selv et godt resultat, at så mange kan blive enige om så få billeder.

Hæng billederne op et sted, hvor alle ser dem – f.eks. i fællessalen, mødelokalet, frokoststuen, undervisningslokalet, på informations-tavlen osv.

Under prædiken

Metoden lægger op til en umiddelbar reaktion fra kirkegængerne.

Trin for trin

1. Spred Magnum og/eller Pocketkort ud på bænkerne inden kirkegængerne ankommer.
2. Under gudstjenesten kan tilhørende se og røre billedkortene, men de får ikke at vide, hvorfor billedkortene ligger der.
3. Til slut i prædikenen beder præsten kirkegængerne om at række billedkortet op og vise det rundt i kirkerummet, hvis de synes, at motivet har forstærket deres tanker om prædikenen.

Tip! Præsten kan også bede kirkegængerne medbringe kortene til bøn-
nen og lægge det på kirkebønnens plads.
Hvis nogle kirkegængere har knyttet sig særligt til det billedkort,
som lå foran dem, kan præsten enten lade dem få kortet med
hjem. Eller også kan billedet hentes elektronisk på Dialoggles hem-
meside. Billedet, der er gratis, er i lille format.

Efter prædiken

Metoden skaber interaktiv refleksion af prædi-
ken til kirkekaffen.

Trin for trin

1. Spred Magnum og/eller Pocketkort ud på bænkerne, inden kirkegængerne ankommer.
2. Under gudstjenesten kan tilhørende se og røre billedkortene, men de får ikke at vide, hvorfor billedkortene ligger der.
3. Til slut i prædikenen fortæller præsten, at hver kirkegænger må tage et billedkort med ud til kirkekaffen.
4. Under kirkekaffen beder præsten kirkegængerne om at tale med de andre ved bordet om, hvilke tanker de gjorde sig, da de så på billedkortet under prædikenen.
5. Præsten spørger herefter om der er nogle, som har lyst at vise deres billedkort og dele deres tanker med alle.

Tip! Hvis nogle kirkegængere efterfølgende ønsker dette billedkort
med hjem, fordi det har fået en særlig betydning, kan de på [www.
dialoggle.dk](http://www.dialoggle.dk) anskaffe sig billedet printet på canvas med ramme.
Det kan også hentes digitalt.

Broen til bedre forståelse

Metoden er velegnet til diskussion af værdiforskelle og til at finde løsninger på problemer i fællesskabet. F.eks. med henblik på bedre kulturel integration i lokalsamfundet.

Trin for trin

1. Del deltagerne op i mindre grupper på to til fire personer og fordel alle Dialogle kortene i grupperne.
2. Bed grupperne sprede kortene ud på bordet.
3. Deltagerne vælger nu mellem et og fire kort, som de mener bedst illustrerer vellykket integration, og fortæller hinanden om de kort, de har valgt. (Jo flere kort, der vælges, jo mere nuanceret bliver problemer og løsningsforslag belyst).
4. Bed så grupperne lægge kortene på bordet igen.
5. Nu vælger hver deltager igen mellem et og fire kort, som illustrerer, hvad der skal til, for at en vellykket integration er mulig. De fortæller så hinanden om disse kort.
6. Til sidst vælger alle det kort, som de mener kan være et billede på håb i forbindelse med integration.
7. Alle fortæller om deres valg.

Tip! Det er vigtigt, at alle får taletid. Hvis du finder det relevant, kan du vælge at lade grupperne fremlægge deres konklusioner for hinanden.

En måde at kaste lys over forskelle og ligheder i kulturer kan være at lade deltagerne vælge kort, som symboliserer dette – eller kort, som symboliserer broen til bedre forståelse.

Det kan være en idé at bede deltagerne om selv at komme med ideer til, hvordan kortene kan bruges, inden du instruerer dem i øvelsen. Alene samtalen om, hvordan kortene kan anvendes i den ene og den anden kultur, kan være værdiskabende.

Find Dialoogle her

Gør Dialoogle til dit eget og inspirer andre

I dette hæfte har du fået inspiration til forskellige øvelser, du kan få glæde af her og nu. Det er dog kun et udpluk af de øvelser, som Dialoogle og brugerne har udviklet. Find flere og byd ind med dine egne succeser og erfaringer på Dialooles Facebook og LinkedIn sider.

Tilmeld dig Dialooles Idé- og Inspirationsbrev og få øvelser direkte i din mailboks. Du tilmelder dig på www.dialoogle.com.

Følg Dialoogle og del gerne dine erfaringer
med os på de sociale platformene

Dialoogle Editions

Styrken ligger i billedkortenes evne til at mangedoble værdien af kommunikation. Motiverne er skabt og nøje sammensat, så de åbner for frie associationer uden begrænsninger. Billedkortene fjerner indbyggede barrierer i tankegang og ordvalg. Disse billedserier motiverer hjernen til at reflektere, innovere, kreere, beslutte og forstå.

Dialogle Faces

Ansigtshortene Faces er udviklet og testet i mentaliseringsforløb med både voksne og børn.

Billedserien er velegnet til at tydeliggøre, kommunikere, fortolke og forstå
empati og følelser – behov og ønsker – sprog og adfærd.

Faces kan bruges i samtaler og kreative processer, men også til konfliktløsning
og til at håndtere stress og angst.

Specifikationer

Dialogles billedkort findes i to formater:

- **Magnumsæt** er 19×19 cm.
Størrelsen egner sig godt til fx at lægge på gulvet, når man arbejder med større grupper, men er også ideelle i én-til-én samtaler, hvor I gerne vil være på benene og i bevægelse.
- **Pocketsæt** er 9×9 cm.
Størrelsen er særligt egnet til bordet i én-til-én samtaler og helt små grupper.

Alle Dialogles billedserier består af 60 billedkort. Kortene er kacheret i kraftig karton. Bliver de beskidte, kan de rengøres med en fugtig klud. Æskerne er af høj kvalitet og rustet til lidt af hvert.

Køb Dialogle billedkort og konceptpakker

SHOP →

Ideer og inspiration nok i hæftet?

Få eller giv flere ideer og inspiration på www.dialoogle.com og de sociale medier

Forskelligheder giver muligheder

Dialoogle[®]
Visual Talking